

Det Internationale Sekretariat

FOLKETINGET

UDENRIGSNOTE

TIL ORIENTERING AF
DET UDENRIGSPOLITISKE NÆVN
UDENRIGSUDVALGET
FORSVARSUDVALGET

Rusland: Seks år mere med Putin. Hvad er forventningerne?

Den 17. maj 2018

Sammenfatning

Ruslands præsident Vladimir Putin blev den 7. maj 2018 taget i ed som præsident for en ny seksårig periode. Ved udløbet af den nye præsidentperiode vil han have været ved magten siden 2000 – enten som præsident eller premierminister. Hvad er forventningerne til den kommende præsidentperiode, som ifølge forfatningen er Putins sidste? Flere internationale iagttagere forventer, at Putin vil fortsætte den hidtidige linje, som bl.a. udelukker større strukturelle økonomiske reformer på grund af de politiske risici, der vil være knyttet til dem; forsøg på fortsat at kontrollere befolkningen og stræbe efter stormagtsstatus.

Kontaktperson

Peter Riis

International konsulent

Putin ved magten i næsten et kvart århundrede

Den 7. maj 2018 blev Ruslands præsident Vladimir Putin taget i ed som præsident for en ny seksårig embedsperiode. Ifølge landets forfatning er det Putins sidste periode. Indsættelsen skete på baggrund af Vladimir Putins historisk store valgsejr den 18. marts tidligere i år, hvor 76 pct. af de afgivne stemmer tilfaldt Putin. Stemmeprocenten var 67 pct. Valgkampen og valgforløbet, herunder udelukkelsen af oppositionslederen Alexei Navalny, har dog været kritiseret af flere internationale valgobservatører.

Vladimir Putin har været Ruslands reelle magthaver siden 2000, hvor han vandt sit første præsidentvalg efter præsident Jeltsin. Bortset fra en fireårig periode mellem 2008-2012, hvor han var premierminister af forfatningsmæssige årsager, har han besat præsidentposten. Dermed vil den nu 65 årige præsident ved udløbet af indeværende embedsperiode i 2024 have været ved magten i næsten et kvart århundrede.

Ved indgangen til Vladimir Putins antagelig sidste embedsperiode har en række internationale tænketanke og analytikere givet deres bud på, hvilke udfordringer Rusland står overfor, og hvordan Rusland vil agere internationalt.

Hvor stærkt står Putin?

På trods af præsident Putins overbevisende valgsejr i marts stilles der fortsat kritiske spørgsmål til den russiske ledelses legitimitet – ikke bare fra udlandets side, men også fra dele af den russiske befolkning og helt ind i Kreml, lyder det fra senioranalytiker i International Crisis Group, Anna Arutunyan. Dette har bl.a. ført til, at den russiske regering internt har slået hårdt ned på oppositionsgrupper og demonstranter. Definitionen af "fremmede agenter" og "ekstremisme" er blevet udvidet, og en række grupper/organisationer er blevet forbudt, eksempelvis Jehovas Vidner.

Ruslands forfatning sætter de formelle rammer for magtdelingen mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt, men reelt ligger magten i en uigennemsigtig og omskiftelig magtstruktur centreret i Kreml, skriver Storbritanniens tidligere Ruslandsambassadør, Andrew Wood i en analyse for tænketanken Chatham House. Ifølge Wood giver det stadig god mening at spørge: Hvem er hr. Putin? Woods egen analyse peger i retning af, at Putin er den som træffer de endelige beslutninger efter at konkurrerende interesser og magtfulde personer har fremlagt deres anbefalinger. I nogle tilfælde har Putin dog været den drivende kraft, som det eksempelvis var tilfældet i forbindelse med annekteringen af Krim, vurderer Wood. Under Putins ledelse har efterretningstjenesten FSB (arvtageren efter KGB) haft en helt central placering i det politiske system, påpeger Wood.

Opfattelsen af at Vesten er ude på at skade Rusland mest muligt er ikke begrænset til høgene i Kreml, skriver International Crisis Group. Tænketanken fremhæver, at der langt ind i den tilbageværende provestlige elite breder sig en negativ stemning og opfattelse af, at Vesten bevidst har svigtet Rusland siden afslutningen af den kolde krig.

Der står ikke umiddelbart nogen tydelig arvtager klar i kulissen til at overtage præsidentposten efter Putin, skriver bl.a. Andrew Wood. Putins nylige genudpegelse af tidligere præsident Dmitry Medvedev til regeringschef giver ikke nogen indikation af, at den nye administration vil være meget anderledes end den gamle. Det gør heller ikke nogen klogere på, hvem der vil kunne blive Putins efterfølger, vurderer tidsskriftet the Economist.

Hvad vil Rusland?

I sin indsættelsestale fastslog Putin, at nu hvor landets sikkerheds- og forsvarspolitiske kapaciteter var på plads, vil landet rette sigtet mod et gennembrud på andre områder, ikke mindst på det teknologiske område. Præsidentens første dekret efter indsættelsen beordrede regeringen til at forbedre sundhedssektoren, højne uddannelsesniveaet og øge levestandarden. En række kilder vurderer imidlertid, at Ruslands udsigter til økonomisk vækst i de

kommende år i bedste fald er beskedne. Wood vurderer, at Rusland går en periode med stagnation i møde. Eventuelt fortsat stigende oliepriser vil dog kunne forbedre situationen, påpeger the Economist.

Ifølge the Economist flugter Putins dekretter målene udstukket i den liberale, tidligere finansminister Alexei Kudrins reformprogram. Dog indeholder Putins første dekretter ifølge the Economist ingen omtale af de midler som Kudrin opfattede som centrale for virkeliggørelsen af sine reformplaner såsom et uafhængigt retssystem og en fri politisk konkurrence.

Andrew Wood er grundlæggende enig i, at Rusland mangler legitime, autoritative institutioner, som vil kunne reformere det russiske samfund. Han vurderer, at det overordnede mål for regimet er at fastholde grebet om magten. Derfor vil Putin ifølge Wood fortsat forfølge de politiske retningslinjer som blev fastlagt i 2012: At regere videre uden større strukturelle økonomiske reformer på grund af de politiske risici der vil være knyttet til dem; at kontrollere befolkningen og at stræbe efter stormagtsstatus.

Andrew Wood advarer i øvrigt om, at russiske forsøg på at undergrave vestlige demokratier og destabilisere internationale organisationer vil fortsætte. Det vil f.eks. ske gennem fortsat anvendelse af cyber-angreb.

International Crisis Group's ruslandsekspert Anna Arutunyan forventer heller ikke markante ændringer i russisk udenrigs- og indenrigspolitik de kommende seks år. Hun fremhæver, at Ruslands udenrigs- og indenrigspolitik er tæt sammenhængende. Udenrigspolitikken har ikke blot til formål at forfølge Ruslands udenrigspolitiske interesser, men anvendes også målrettet til at mobilisere indenrigspolitisk opbakning som det eksempelvis er kommet til udtryk i forbindelse med annekteringen af Krimhalvøen og Ruslands militære engagement i Syrien.

Udenrigspolitisk har præsident Putin to klare målsætninger ifølge Arutunyan fra International Crisis Group: For det første vil han afskrække tidligere sovjetrepublikker samt sydlige og vestlige nabolande fra at tilslutte sig NATO og EU. For det andet vil Putin på den globale scene styrke Ruslands stormagtsstatus. Det kan ske ved at tage initiativer til fredsforhandlinger i internationale konflikter eller ved at 'kaste mere benzin på bålet' i andre konflikter. Målet er det samme: At fremme opfattelsen af, at Rusland er et land som Vesten og det internationale samfund må tage alvorligt, skriver Aruntunyan.

Forholdet til Vesten: Eskalering eller tilnærmelse?

Relationerne mellem Rusland og Vesten under Putins sidste embedsperiode ser ud til at fortsætte den igangværende negative udvikling. Arutunyan fremhæver, at forholdet til Rusland er under forværring især forårsaget af den diplomatiske krise afledt af forløbet omkring giftangrebet i Salisbury i England (Skripal-affæren). Hertil kommer det amerikanske ledede angreb den 14. april 2018 på faciliteter i Syrien som følge af Assad-regimets formodede anvendelse af kemiske våben i Damaskusforstaden Douma tidligere samme måned.

De seneste amerikanske sanktioner af 6. april 2018 opfattes bredt i Rusland som meget uretfærdige og har ifølge ICG været med til at styrke opfattelsen af, at Rusland er 'under belejring'. Det har formentlig også været med til at øge den indenrigspolitiske opbakning til præsidenten, vurderer Arutunyan.

International Crisis Group argumenterer for, at Vestens sanktioner mod Rusland ikke må stå alene. For det første bør sanktionerne være meget målrettede, og for det andet bør det stå klart, hvad der skal ske fra russisk side for, at sanktionerne kan ophæves igen. Sanktionerne bør endvidere kobles til en dialog med Rusland. International Crisis Group vurderer, at der blandt den russiske elite findes vilje til at indgå i dialog om konkrete emner, f.eks. bekæmpelse af terrorisme, international kriminalitet og energipolitik. En forbedret dialog vil også kunne mindske Ruslands til tider aggressive udenrigspolitik, påpeger ICG.

Andrew Wood er enig med ICG's vurdering, at det kan være formålstjenligt at indlede dialog og samarbejde med Rusland på specifikke områder af fælles interesser. Han har dog ingen forventning om et større politisk tårntårn i den nære fremtid.

Kilder:

Anna Arutunyan: *What to Expect of President Putin's Foreign Policy in His New Term*, International Crisis Group, 10. maj 2018

<https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/russianorth-caucasus/what-expect-president-putins-foreign-policy-his-new-term>

Magdalena Grono: *Mirror Images: The Standoff between Moscow and Western Capitals*, International Crisis Group, 4. maj 2018

<https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/western-europemediterranean/mirror-images-standoff-between-moscow-and-western-capitals>

Andrew Wood: *Putin and Russia in 2018-24 What Next?*, Chatham House, The Royal Institute of International Affairs, marts 2018

<https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/publications/research/2018-03-15-putin-russia-wood-final.pdf>

Fresh challenges for Vladimir Putin in his supposedly final term, the Economist, 10. maj 2018

<https://www.economist.com/europe/2018/05/12/fresh-challenges-for-vladimir-putin-in-his-supposedly-final-term>

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.